

Öğretmen Görüşü Bağlamında Sosyal Ağ Uygulamalarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Becerilerinin Gelişimine Etkisi

Sait ÇETİNDAG

International Burch Universtity, Bosna Hersek

Mustafa ARSLAN

Uluslararası Karadeniz Üniversitesi, Gürcistan

Özet: Bireyin yeni teknolojilere olan ilgisi, yabancı dil öğrenimi açısından teknolojik araçların kullanımını da gerekli kılmıştır. Sosyal ağ uygulamaları, teknolojinin en büyük yeniliklerinden biri olan mobil telefonlarla birlikte hayatın her alanına girmiştir. Bireyler informal eğitim şeklinde yabancı dil becerilerini sosyal ağlar üzerinden geliştirebilirler. Bu bağlamda sosyal ağların bireyin yabancı dil becerilerini geliştirmesine etkisi nedir? bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Google Form üzerinden bir anket oluşturularak özel ve kamu kurumlarında yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere mail aracılığı ile araştırmacı tarafından geliştirilen anket gönderilmiştir. Online olarak hazırlanan anket üzerinden veriler toplanmış ve SPSS programında analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre sosyal ağların yazma becerisi dışında diğer temel dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı anlaşılmıştır. Yaygın eğitimde sosyal ağların Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılması bireylerin günlük dil becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlayacaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin bu bağlamda sosyal ağlar üzerinden öğrencilerinin temel dil becerilerini nasıl geliştireceğine yönelik projeler üretmelidirler.

Anahtar sözcükler: Dil becerileri, Öğretmen görüşü, Sosyal ağlar, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Giriş

Adında da anlaşılacağı üzere sosyal ağlar bireyler arasında iletişim kuran sanal program ve uygulamalardır. Milyonlarca insanın günlük yaşamda uzun süre kullandıkları sosyal ağlar, yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde ne oranda kullanıldığı tartışma konusudur.

Boyd ve Ellison (2007) sosyal ağları “sınırlı bir sistemde açık veya yarı açık profil oluşturma, bağlantıları paylaştıkları diğer kullanıcıların listesini ekleme ve sistemdeki diğer kullanıcılar tarafından oluşturulan bağlantıları ve bağlantı listelerini görüntüleme ve ziyaret etmeye izin veren web tabanlı hizmetler” şeklinde tanımlamışlardır.

Halitoğlu ve Moralli'nin (2018) “Türkçe Okutmanlarının Görüşlerine Göre Sosyal Ağların

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Katkıları” adlı çalışmasında sosyal ağlar içerisinde popüler olan Facebook'un yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkısını, Türkçe okutmanlarının görüşleri çerçevesinde ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Araştırmaya, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Yabancılar Türkçe Öğretim Programında görev yapan 3'ü kadın, 3'ü erkek toplam 6 Türkçe okutmanı gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan okutmanların kıdem, cinsiyet ve sosyal ağ kullanım süreleri bakımından farklılıkları araştırmaya maksimum çeşitliliği sağlarken aynı üniversitede çalışması ise erişim kolaylığı sağladığı ifade edilmiştir. Okutmanların öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek amacıyla yaptıkları Facebook paylaşımlarında; sesli hikâyelerle dinleme becerilerini, bir şarkının ertesi gün seslendirilmesiyle konuşma becerilerini ve ilginç yazılar paylaşarak

okuma becerilerini desteklemişlerdir. Özellikle yazma becerisi konusunda yapılan hatalara arada sırada anında dönüt verilerek müdahale ettikleri ifade edilmiş. Analiz sonucunda sosyal ağların; kültür aktarımını kolaylaştırdığı, sosyalleşmeyi sağladığı, etkileşimi artırdığı, temel dil becerilerini geliştirdiği, Türkçeyi öğrenmeye karşı tutum geliştirdiği, ders dışı öğretim ortamı oluşturma açısından olumlu katkılarının olduğu belirtilmiş ve ayrıca bazı durumlarda olumsuz etkilerinin de olduğu ifade edilmiş.

Youtube

Müzik, haber, oyun, moda, eğitim gibi birçok farklı alanda video izleme ve üretme imkânı sunan Youtube uygulaması 10 milyardan fazla indirilme oranıyla Google Play’de en fazla indirilen sosyal ağ uygulaması olarak gözükmektedir. Youtube; Steve Chen, Chad Hurley ve Jawed Karim tarafından video paylaşımı amacıyla 2005 yılında kurulmuştur (Youtube, 2021). Herkese sesini duyurma ve dünyayı tanıma şansı verme misyonunu benimseyen Youtube uygulamasının genel özellikleri arasında;

- a- Birçok farklı alandaki en popüler videolar
- b- Mobil uygulaması sayesinde özgürce video içerikleri üretme veya paylaşma
- c- Kişilerin ilgi alanlarına yönelik abonelikler
- d- Canlı yayın gibi temel özellikleri karşımıza çıkmaktadır.

Birçok farklı alanda video paylaşımı sağlayan Youtube’un kullanım istatistiklerine baktığımızda;

- a- Google’dan sonra en fazla ziyaretçi alan site
- b- 2 milyardan fazla aylık aktif kullanıcı
- c- Günlük 1 milyar saat video izlenme oranı
- d- Günlük 6,5 milyar kısa görüntülenme

e- Dünya genelinde dakikada 500 saatlik video yükleme oranı dikkat çekmektedir (Omnico Agency, 2021)

Eğitim alanında da milyonlarca videoyu içerisinde barındıran Youtube; yabancı dil öğretimi ve yöntemleriyle ilgili videolar, ücretsiz veya ücretli yabancı dil kursu videoları, dil, kültür ve günlük yaşama dair tanıtıcı videolar, alt yazılı veya alt yazısız filmler gibi olanaklarıyla yabancı dil öğretmenleri ve öğrencileri için büyük bir imkân oluşturmaktadır.

Youtube hakkında yapılan akademik çalışmalarda; dersi eğlenceli hale getirdiği, öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarına yardımcı olduğu ve başarı düzeyini arttırdığı (Alp ve Kaleci 2018); dinleme, konuşma, telaffuz ve kelime ezberleme becerisini geliştirdiği (Jalaluddin 2016; Nofrika 2019), yabancı dil öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştırdığı (Brook, 2011) bulgularına ulaşılmıştır.

Facebook

Facebook, insanlar arasında iletişim kurma ve bilgi alma amacıyla 2004 Yılında Mark Zuckerberg tarafından kuruldu (Facebook, 2021). Google Play’de 5 milyar üstü indirilme oranıyla (Google 2021) en fazla indirilen ikinci sosyal medya uygulaması olan Facebook, 2,18 milyar aktif kullanıcıya sahiptir (We Are Social Ltd. 2021).

Facebook’un genel özelliklerine bakıldığında;

- a) Durum güncelleme
- b) Fotoğraf ve video paylaşımı
- c) Paylaşımları herkese açık yapma veya özelleştirme
- d) Paylaşımlara yorum veya beğeni ekleme
- e) Arkadaşlık grupları oluşturma
- f) Etkinlik oluşturma
- g) Haberleşme imkânı

- h) Oyunlar oynama
- i) Canlı yayın
- j) Hikâye paylaşımı
- k) Ücretsiz bir uygulama olması gibi birçok özelliği mevcuttur.

Facebook uygulamasının eğitime katkılarını araştırmak amacıyla yapılan çalışmalarda; yabancı dil kelime bilgisini geliştirdiği (Güvendir ve Gezgin 2015), derslere olumlu katkı sağladığı (Koç ve Ayık, 2017) dil derslerinde öğrencilerin sosyal farkındalık düzeylerini artırdığı (Elverici ve Karadeniz 2018), dolaylı veya direkt yoldan sözcük öğretimine katkı sağladığı (Aslan, 2016), Öğrenciler arasında yardımlaşma ve materyal paylaşımını sağladığı, öğrenci-öğretmen etkileşimini olumlu yönde etkilediği (Acar ve Yenmiş, 2014), ülkelerin ön plana çıkarmak istedikleri kültürel veya politik özelliklerini geniş kitlelere ulaştırdığı (Çömlekçi, 2019) bulgularına ulaşılmıştır.

Instagram

Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından 2010 yılında kurulan Instagram, 2012 yılında Facebook'un bünyesine dahil oldu. Google Play'de 1 milyardan fazla indirilme oranına sahip olan Instagram (Google, 2021), 1,22 milyar aktif üyeye sahiptir (We Are Social Ltd. 2021).

Instagram'ın genel özellikleri arasında;

- Fotoğraf veya video paylaşımı,
- Yapılan paylaşımlara yorum veya beğeni ekleme,
- Arkadaşlık grupları oluşturma,
- İlgi alanına yönelik birilerini takip etme,
- 24 saat geçerliliği olan hikaye paylaşımında bulunma,
- Dünyanın farklı yerlerindeki kişileri takip etme ve iletişime geçme,

- Canlı yayın imkanı,
- IGTV özelliği sayesinde uzun videolar yükleyebilme,
- Gönderimleri herkese açık yapma veya sadece takipçilerin görmesine izin verme gibi özelliklere sahiptir (Instagram from Facebook, 2021).

Popüler sosyal iletişim araçlarından biri olan Instagram'ın yabancı dil eğitimine etkilerini araştırma amacıyla yapılan çalışmalarda; öğrencilerin dil öğrenmelerine olumlu etkisi olduğu (Erarslan, 2019), öğrencilerin dinleme becerisini geliştirdiği, öğrencileri motive ettiği (Khalitova ve Gimaletdinova 2016; Mansor ve abd rahim 2017), bazı zorlukları olsa da yazma becerisini geliştirdiği ve öğrencilerin motivasyonunu artırdığı (Anggraeni 2017), öğrencilerin dil öğrenimine yeni bir yöntem ve olumlu katkı sağladığı, kelime dağarcığını geliştirdiği (Lailiyah ve Setiyaningsih 2020), sözlü iletişim becerilerine olumlu katkı sağladığı (Çakmak 2020) tesbit edilmiştir.

Twitter

Yaşadığımız yerküre üzerinde olup bitenlerden herkesin anında haberdar olmasını ve herhangi bir konu hakkında herkesin düşünce ve fikrini kısa mesajlarla özgürce ifade edebilmesini sağlayan Twitter, popüler bir sosyal medya uygulamasıdır. Google Play'de 1 milyardan fazla indirilen (Google, 2021) ve 353,1 milyon aktif kullanıcısı olan Twitter uygulaması (We Are Social Ltd., 2021), Jack Dorsey'in fikriyle 2006 yılında kurulmuştur. Başlangıçta 140 karakterle anlık kısa mesajlaşma imkânı sağlayan Twitter, daha sonradan bu uygulamayı kaldırmıştır.

Twitter'in genel özellikleri arasında;

- Ücretsiz olması,

- Dünya genelindeki güncel olayları öğrenme ve yorum yap,
- İlgili alanlarına göre birilerini takip etme veya takipçiler oluşturma,
- Canlı yayın imkânı
- Fotoğraf veya video paylaşımı
- TT (Trending Topic) özelliğiyle dünyada en fazla konuşulan 10 konuyu öğrenme,
- RT (Retweet) özelliğiyle beğenilen bir mesajın paylaşılması,
- DM (Direct Message) özelliği sayesinde üyeler arasında özel mesajlaşma,
- Hashtag (#) yani etiketleme özelliğiyle bir konu oluşturma veya bir konuyu takip etme.

Anlık gündem oluşturma, olaylara yorumda bulunma imkanı sağlayan Twitter uygulamasının yabancı dil eğitimine etkisi açısından yapılan araştırmalarda; Twitter mesajlarının dil öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediği (Taskiran vd., 2018), yazma becerisini geliştirdiği (Ekinci, 2017), hedef dilde iletişim fırsatı oluşturduğu ve sosyal uyuma teşvik ettiği (Fewell, 2014), rahat bir ortamda, yaşamın farklı konularında dil kullanımını sağladığı (Antenos, 2009) tesbit edilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde görüşme yöntemine başvurulmuştur. Bu araştırmada görüşme yönteminin kullanılmasının sebebi, araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin düşüncelerini tespit edip anlamaya çalışmada görüşme yönteminin işlevsel olmasıdır. Çünkü “görüşme yoluyla deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler gibi

gözlenemeyen anlamlandırılmaya çalışılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 148).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye ve Türkiye dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin tamamı oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2013) kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların (33 kişi) %18,3’ü Türkiye, %11,1’i (20 kişi) Irak, %9,4’ü (17 kişi) Kazakistan, %6,1’i (11 kişi) Bosna Hersek, %5’i (9 kişi) Arnavutluk; %4,4’ü (8 kişi) Kenya; %3,9’u (7 kişi) Rusya, %3,3’ü (6 kişi) Almanya, Gürcistan, Mısır ve Romanya, %2,8’i (5 kişi) Polonya ve İngiltere; %1,7’si (3 kişi) Kırgızistan, İsveç, Avusturya ve Nijerya; %1,1’i (2 kişi) Norveç, Sırbistan, ABD, Belarus, Belçika, Mozambik, Etiyopya ve Güney Afrika; %0,6’sı (1 kişi) Suriye, Yunanistan, Somali, Karadağ, Fas, Azerbaycan, Filipinler, Fransa, Avustralya, Malawi, Moldova, Bangladeş ve Tanzanya’da çalışan eğitimcilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak google anket kullanılmıştır. Anket yönteminin uygulanabilmesi için araştırmacı tarafından anket formu geliştirilmiştir. Hem soruların anlaşılabilirlik düzeyini tespit etmek hem de farklı düşünceleri yansıtmak için 10 öğretmenden oluşan ön deneme grubuna görüşme formu uygulanmıştır. Bu ön görüşmeden elde edilen veriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Veriler google form üzerinden hazırlanan bir anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmacı tarafından ilgili literatür okunarak anket soruları oluşturulmuştur.

Anket soruları oluşturulduktan soran uzman görüşü alınmıştır. Ön uygulama yapılarak ankete son şekli verilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin email bilgileri toplandıktan sonra anket katılımcılara gönderilmiştir. Birinci bölüm araştırmaya katılanların demografik bilgilerini içermektedir. İkinci bölüm yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin ders ortamında kullandıkları mobil uygulamalar hakkındaki görüşleri üzerindedir. Katılımcıların öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için hangi mobil uygulamaları tercih ettikleri genelinde sorulardan oluşmaktadır. Üçüncü bölüm ise ikinci bölüme benzer olarak sosyal ağlar üzerinden sorular yöneltilmiştir.

Bulgu ve Yorumlar

Sosyal Ağ Uygulamalarının Öğrencilerin Dil Öğrenimine Etkisi

Facebook, Instagram, Twitter ve Youtube gibi sosyal ağ uygulamalarının (SAU); “Öğrencinin Türkçeye merakını artırır.”, “Öğrencinin Türkçe öğrenimini hızlandırır.”, “Kültür tanıtımını kolaylaştırır.”, “Öğrencinin Dil becerisini geliştirir.”, “Öğrencinin Türkçe konuşabileceği çevre edinmesini sağlar.” ve “Öğrenciye günlük yaşama dair bilgi verir.” alt başlıkları altında katılımcıların cevaplarına göre dil öğrenimine etkisi değerlendirilmiş ve yorumlanması yapılmıştır.

Katılımcılara, sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin Türkçe merakına etkisi olup olmadığı sorulduğunda; %57,8’inin katılıyorum, %18,3’ünün fikrim yok, %13,3’ünün katılmıyorum, %5,6’sının kesinlikle katılıyorum ve %5’inin kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevapladığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre katılımcıların %63,4’ü sosyal ağ uygulamalarının

öğrencilerin Türkçeye olan ilgisini artırdığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 1

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Türkçeye Olan Merakını Etkilemektedir

SAU Öğrencilerin Türkçeye			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum.	9	5,0	5,0
Katılmıyorum.	24	13,3	18,3
Fikrim yok.	33	18,3	36,7
Katılıyorum.	104	57,8	94,4
Kesinlikle katılıyorum.	10	5,6	100,0
Toplam	180	100,0	

Tablo 2

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Türkçe Öğrenimini Hızlandırmaktadır

SAU Öğrencinin Türkçe Öğrenimini			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum.	1	0,6	0,6
Katılmıyorum.	35	19,4	20,0
Fikrim yok.	33	18,3	38,3
Katılıyorum.	100	55,6	93,9
Kesinlikle katılıyorum.	11	6,1	100,0
Toplam	180	100,0	

Katılımcılara, sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin Türkçe öğrenimini hızlandırıp hızlandırmadığı

sorulduğunda; %55,6'sının katılıyorum, %19,4'ünün katılmıyorum, %18,3'ünün fikrim yok, %6,1'in kesinlikle katılıyorum ve %0,6'sının kesinlikle katılmıyorum olarak yanıtladığı saptanmıştır. Bu bağlamda katılımcıların %61,7'si sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin Türkçe öğrenimini hızlandığına inanmaktadır.

Tablo 3

Sosyal Ağ Uygulamaları Kültür Tanıtımını Kolaylaştırmaktadır

SAU Kültür Tanıtımı Kolaylaştırır.	Kümülatif		
	f	%	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum.	1	0,6	0,6
Katılmıyorum.	12	6,7	7,2
Fikrim yok.	18	10,0	17,2
Katılıyorum.	116	64,4	81,7
Kesinlikle Katılıyorum.	33	18,3	100,0
Toplam	180	100,0	

Sosyal ağ uygulamalarının kültür tanıtımını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı katılımcılara sorulduğunda; %64,4'ünün katılıyorum, %18,3'ünün kesinlikle katılıyorum, %10'unun fikrim yok, %6,7'sinin katılmıyorum ve %0,6'sının kesinlikle katılmıyorum şeklinde yanıtladığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların %82,7'si sosyal ağ uygulamalarının (Facebook, Instagram, Youtube vb.) kültür tanıtımını kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Tablo 4

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirmektedir

SAU öğrencinin dil becerilerini geliştirir.	Kümülatif		
	f	%	Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum.	1	0,6	0,6
Katılmıyorum.	33	18,3	18,9
Fikrim yok.	25	13,9	32,8
Katılıyorum.	102	56,7	89,4
Kesinlikle katılıyorum.	19	10,6	100,0
Toplam	180	100,0	

Sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin dil becerilerini geliştirip geliştirmediği öğretmenlere sorulduğunda; %56,7'sinin katılıyorum, %18,3'ünün katılmıyorum, %13,9'unun fikrim yok, %10,6'sının kesinlikle katılıyorum ve %0,6'sının kesinlikle katılmıyorum olarak yanıtladığı belirlenmiştir. Katılımcıların %67,3'ü sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin dil becerilerini geliştirdiğini yönünde fikir beyan etmişlerdir.

Araştırmaya katılanlara, sosyal ağ uygulamalarının öğrencinin Türkçe konuşabileceği çevre edinmesini sağlayıp sağlamadığı sorulduğunda; %60,6'sının katılıyorum, %14,4'ünün kesinlikle katılıyorum, %12,2'sinin fikrim yok, %11,1'inin katılmıyorum ve %1,7'sinin kesinlikle katılmıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuca göre katılımcıların %75'i sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin Türkçe konuşabileceği çevre edinmesini sağladığı görüşünde fikir belirtmişlerdir.

Tablo 5

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Türkçe Konuşabileceği Çevre Edinmesini Sağlamaktadır

SAU öğrencinin çevre edinmesini sağlar.			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle atılmıyorum.	3	1,7	1,7
Katılmıyorum.	20	11,1	12,8
Fikrim yok.	22	12,2	25,0
Katılıyorum.	109	60,6	85,6
Kesinlikle katılıyorum.	26	14,4	100,0
Toplam	180	100,0	

Tablo 6

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrenciye Günlük Yaşama Dair Bilgi Vermektedir

SAU Öğrenciye Yaşama Dair Bilgi Verir.			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,1	1,1
Katılmıyorum	18	10,0	11,1
Fikrim yok	26	14,4	25,6
Katılıyorum	113	62,8	88,3
Kesinlikle katılıyorum	21	11,7	100,0
Toplam	180	100,0	

Araştırmaya katılan öğretmenlere, sosyal ağ uygulamalarının (Facebook, Instagram, Youtube vb.) öğrenciye günlük yaşama dair bilgi verip vermediği sorulduğunda; %62,8'i katılıyorum, %14,4'ü fikrim yok, %11,7'si kesinlikle katılıyorum, %10'u katılmıyorum ve %1,1'i kesinlikle katılmıyorum

şeklinde yanıtlamışlardır. Katılımcıların %74,5'i sosyal ağ uygulamalarının öğrenciye günlük yaşam hakkında bilgi verdiği yönünde görüş belirtmiştir.

Sosyal Ağ Uygulamalarının Öğrencilerin Dil Becerilerine Etkisi

Sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin “Konuşma ve telaffuz”, “Dinleme ve algılama”, “Okuma”, “Yazma” ve “Kelime öğrenme”ye etkisi katılımcıların cevaplarına göre değerlendirilmiş ve yorumlanması yapılmıştır.

Tablo 7

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Konuşma Ve Telaffuzlarına Olumlu Etki Etmektedir

SAU Öğrencinin Konuşma ve Telaffuz Becerisine Etki Eder.			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	13	7,2	7,2
Katılmıyorum	28	15,6	22,8
Fikrim yok	63	35,0	57,8
Katılıyorum	55	30,6	88,3
Kesinlikle katılıyorum	21	11,7	100,0
Toplam	180	100,0	

Araştırmaya katılanlara, sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin konuşma ve telaffuzuna etki edip etmediği sorulduğunda; %35'inin fikrim yok, %30,6'sının katılıyorum, %15,6'sının katılmıyorum, %11,7'sinin kesinlikle katılıyorum ve %7,2'sinin kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevapladığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların %42,3'ü sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin

konuşma ve telaffuzuna olumlu etkide bulunduğu belirtirken %35'lik bir kesim ise fikir beyan etmemiştir. Kararsızlar dikkate alınmadığın da katılımcıların çoğunluğu, sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin konuşma ve telaffuzuna olumlu manada etki ettiğini belirtmişlerdir.

Tablo 8

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Dinleme Ve Algılama Düzeylerine Olumlu Etki Etmektedir

SAU'nın Dinleme ve Algılama Becerisine Etkisi	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	11	6,1	6,1
Katılmıyorum	20	11,1	17,2
Fikrim yok	48	26,7	43,9
Katılıyorum	69	38,3	82,2
Kesinlikle katılıyorum	32	17,8	100,0
Toplam	180	100,0	

Sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin dinleme ve algılama becerilerine etki edip etmediği katılımcılara sorulduğunda; %38,3'ünün katılıyorum, %26,7'sinin fikrim yok, %17,8'inin kesinlikle katılıyorum, %11,1'inin katılmıyorum ve %6,1'inin kesinlikle katılmıyorum şeklinde yanıtladığı saptanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların %56,1'i sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin dinleme ve algılama düzeylerine etkide bulunduğunu belirtmiştir.

Sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin okuma düzeylerine etki edip etmediği öğretmenlere sorulduğunda; %32,2'sinin katılıyorum, %28,3'ünün fikrim yok, %17,2'sinin katılmıyorum, %15'inin kesinlikle katılıyorum ve %7,2'sinin kesinlikle

katılmıyorum şeklinde cevapladığı tespit edilmiştir. "Fikrim Yok" diyenler dikkate alınmadığın da katılımcıların çoğunluğunu teşkil eden %47,2'si sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin okuma becerilerine olumlu manada etkide bulunduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 9

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Okuma Becerisine Olumlu Etki Etmektedir

SAU'nın Okuma Becerisine Etkisi	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	13	7,2	7,2
Katılmıyorum	31	17,2	24,4
Fikrim yok	51	28,3	52,8
Katılıyorum	58	32,2	85,0
Kesinlikle katılıyorum	27	15,0	100,0
Toplam	180	100,0	

Katılımcılara, sosyal ağ uygulamalarının (Facebook, Instagram, Youtube vb.) öğrencilerin yazma becerilerine etki edip etmediği sorulduğunda; %31,1'i fikrim yok, %28,3'ü katılmıyorum, %20'si katılıyorum, %12,8'i kesinlikle katılmıyorum ve %7,8'i kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplamışlardır. Bu sonuca göre katılımcıların çoğunluğunu teşkil eden %41,1'i sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin yazma düzeylerine etkide bulunmadığını belirtmiştir.

Tablo 1

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Yazma Düzeylerine Olumlu Etki Etmektedir

SAU'nun yazma becerisine etkisi			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	23	12,8	12,8
Katılmıyorum	51	28,3	41,1
Fikrim yok	56	31,1	72,2
Katılıyorum	36	20,0	92,2
Kesinlikle katılıyorum	14	7,8	100,0
Toplam	180	100,0	

Tablo 11

Sosyal Ağ Uygulamaları Öğrencilerin Kelime Öğrenme Becerilerine Olumlu Etki Etmektedir

SAU'nun kelime öğrenmeye etkisi			
	f	%	Kümülatif Yüzde (%)
Kesinlikle katılmıyorum	3	1,7	1,7
Katılmıyorum	10	5,6	7,2
Fikrim yok	44	24,4	31,7
Katılıyorum	64	35,6	67,2
Kesinlikle katılıyorum	59	32,8	100,0
Toplam	180	100,0	

Araştırmata katılan öğretmenlere, sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin kelime öğrenme düzeylerine etki edip etmediği sorulduğunda; %35,6'sının katılıyorum, %32,8'inin kesinlikle katılıyorum, %24,4'ünün fikrim yok, %5,6'sının

katılmıyorum ve %1,7'sinin kesinlikle katılmıyorum şeklinde yanıtladıkları saptanmıştır. Buna göre katılımcıların %68,4'u sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin kelime öğrenmelerine olumlu etkide bulunduğunu belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılanların yaklaşık %64'ü Facebook, Instagram, Twitter ve Youtube gibi sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin Türkçe öğrenme merakına, ilgisine olumlu etkide bulunduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Elde edilen sonuçlara göre (% 62) sosyal ağ uygulamaları, öğrencilerin Türkçe öğrenimini hızlandırmaktadır.

Sosyal ağ uygulamalarının (% 83) kültür tanıtımını kolaylaştırmaya yardımcı olduğu görüşünde katılımcıların fikir birliği içinde oldukları görülmektedir.

Katılımcıların yaklaşık %68'inin Facebook, Instagram, Twitter ve Youtube gibi sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine etkisinin olduğuna inandıkları saptanmıştır.

Sosyal ağ uygulamalarının (% 65) öğrencilerin Türkçe konuşabileceği çevre edinmelerine etkisinin olduğu araştırma sonucunda elde edilen diğer sonuçlardan biridir.

Sosyal ağ uygulamalarının (%75) öğrenciye günlük yaşama dair bilgi vermede etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların %76'sı sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin konuşma ve telaffuzuna olumlu etkide bulunduğunu belirtmişlerdir.

Elde edilen diğer bir sonuca göre sosyal ağ uygulamalarının (%56) öğrencilerin dinleme ve algılama düzeylerine olumlu etki ettiği görülmektedir.

Yine katılımcıların %47'sinin sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin okuma düzeyine etkide bulunduğu inandıkları, kararsızların (%28,3) haricinde geriye kalan kesimin bu etkiye inanmadıkları tespit edilmiştir.

Sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin yazma düzeylerine (%28) etkisinin az olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kelime öğrenme düzeylerine sosyal ağ uygulamalarının etkisinin %69 oranında olduğu belirlenmiştir.

Yaygın eğitim bağlamında sosyal ağlar yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ve öğreniminde kullanılabilir.

Günümüzde bireylerin teknolojiyle olan sürekli bağları yabancı dil öğrenimine yönlendirilebilir. Böylelikle sosyal ağlarda kaybedilen zaman bir kazanca dönüştürebilir.

Kaynakça

- Acar, S. ve Aylin, Y. (2014). Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma : Facebook Örneği, *Electronic Journal of Vocational Colleges, BÜROKON Özel Sayısı*.
- Alp, Y. ve Devkan K. (2018). YouTube Sitesindeki Videoların Eğitim Materyali Olarak Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri, *International Journal of Active Learning* 3(1) : 57-68.
- Anggraeni, C. W. (2017). Students' Perspectives Toward the Use of Instagram in Writing Class, 1 st English Language and Literature International Conference (ELLiC), *ELECTRONIC ISSN : 2579-7263*.
- Antenos-Conforti, E. (2009). Chapter 4 Microblogging on Twitter : Social Networking in Intermediate Italian Classes. (A. Lord & L. Lomicka, Eds.) *The Next Generation Social Networking and Online Collaboration in Foreign Language Learning. CALICO. 59-90*.
- Aslan, E. (2016). Vocabulary Teaching on the Facebook in the Teaching Turkish to Foreigners, *Turkophone* 3(1): 23-34.
- Boyd, D. B. ve Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites : Definition, History, and Scholarship, *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Brook, J. (2011). The Affordances of YouTube for Language Learning and Teaching. <http://www.hpu.edu> (01 Ağustos 2021).

- Çakmak, F. (2020). Social Networking and Language Learning : Use of Instagram (IG) for Evaluating Oral Communication Skill. *Recent Tools for Computer- and Mobile-Assisted Foreign Language Learning* : 110-31. <https://www.igi-global.com/chapter/social-networking-and-language-learning/www.igi-global.com/chapter/social-networking-and-language-learning/238662> (02 Ağustos 2021).
- Çömlekçi, M. F. (2019). Dijitalleşen Diploması Ve Sosyal Medya Kullanımı : Büyükelçilik Facebook Hesapları Üzerine Bir Araştırma, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 8(1): 1-13.
- Ekinçi, E. (2017). *Tweet Circle : Effects of Twitter on EFL Students' Writing Skill Development*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Ünivresitesi.
- Erarslan, A. (2019). Instagram a an Education Platform for EFL Learners. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 18(3) : 16.
- Facebook (2021). Company info. <https://about.facebook.com/company-info/> (07 Eylül 2021).
- Fewell, N. (2014). Social Networking and Language Learning with Twitter, *Research Papers in Language Teaching and Learning*, 5(1): 223-234
- Google. (2021). Instagram. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.instagram.android&hl=tr&gl=US> (07 Eylül 2021).
- Greenhow, C. ve Robelia, B. (2009). Old Communication, New Literacies : Social Network Sites as Social Learning Resources. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 14(4), 1130-1161.
- Güvendir, E. ve Deniz M. G. (2015). The Effect of a Facebook Game That Requires English Vocabulary Knowledge on Students' English Vocabulary Development. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1) :41-55
- Instagram from Facebook (2021). Features. <https://about.instagram.com/features> (07 Eylül 2021).
- Jalaluddin, M. (2016). Using YouTube to enhance speaking skills in ESL classroom, *English for. Specific Purposes World*, 17, (50), 1-9.
- Khalitova, L. Ve Gimaletdinova, G. (2016). Mobile Technologies in Teaching English as a Foreign Language in Higher Education : A Case Study of Using Mobile Application Instagram. Online : https://www.researchgate.net/publication/311364109_MOBILE_TECHNOLOGIES_IN_TEACHING_ENGLISH_AS_A_FOREIGN_LANGUAGE_IN_HIGHER_EDUCATION_A_CASE_STUDY_OF_USING_MOBILE_APPLICATION_INSTAGRAM (Erişim Tarihi : 08.11.2021).

- Koç, A. ve Yusuf, Z. A. (2017). Sosyal Medya Destekli Eğitim : 6. ve 7. Sınıf Fen Bilimleri ve İngilizce Derslerinde Sosyal Ağ Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* 6(10) : 7-19.
- Lailiyah, M. ve Lian, A. S. (2020). Students' Perception of Online Communication Language Learning through Instagram, *EnJourMe (English Journal of Merdeka) : Culture, Language, and Teaching of English* 5(2) : 188-95.
- Mansor, N. ve Normaliza abd rahim. (2017). Instagram in ESL Classroom. *Man in India* 97 : 107-14
- Omnicores Agency (2021). YouTube by the numbers : Stats, demographics & fun facts. <https://www.omnicoreagency.com/youtube-statistics/> (07 Eylül 2021).
- Taskiran, A., Gumusoglu, E. K., Aydin, B. (2018). Fostering Foreign Language Learning with Twitter : What Do English Learners Think About It ? *Turkish Online Journal of Distance Education* 19(1): 100-116.
- Halitoğlu, V., Moralı, G. (2018). Türkçe Okutmanlarının Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Katkıları, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 2018 Yaz (4), 103-117
- We Are Social Ltd. (2021). Digital 2021, Global overview report. <https://wearesocial.com/digital-2021> (06 Eylül 2021).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Bs.). Ankara : Seçkin Yayıncılık.
- Youtube (2021) About. <https://www.youtube.com/intl/tr/about/> (09 Temmuz 2021)

Sorumlu Yazar Bilgileri:

Yazar ismi: Sait Çetindağ

Bölüm: Türk Dili ve Edebiyatı

Fakülte: Eğitim ve Beşeri Bilimler Fakültesi

Üniversite, Ülke: Uluslararası Burç Üniversitesi

Email: saitcetindag@gmail.com

Lütfen Alıntılaysınız: Çetindağ, S., Arslan, M. (2021). Öğretmen Görüşü Bağlamında Sosyal Ağ Uygulamalarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil Becerilerinin Gelişimine Etkisi. *Journal of Research in Turkic Languages*, 3(2), 81 -92. DOI: <https://doi.org/10.34099/jrtl.324>

Alındı: Nisan 12, 2021 ▪ Kabul: Ekim 14, 2021